

Citation: Görün, L. & Efek, E. (2020). Futbol hakemlerinin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Düzce örneği). *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(52), 957-968.

Dr. Öğr. Üyesi Levent GÖRÜN

Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, Düzce / TÜRKİYE,

 0000-0003-1142-3167

Öğr. Gör. Engin EFEK

Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, Düzce / TÜRKİYE,

 0000-0002-7889-8151

FUTBOL HAKEMLERİNİN BENLİK SAYGILARI VE KARAR VERME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (DÜZCE ÖRNEĞİ)

ÖZET

Araştırmanın amacı, futbol hakemlerinin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ve bu iki olguyu çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla, araştırmanın modeli için nicel araştırma türlerinden olan tarama modeli seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu; Düzce ilinde bulunan faal hakemlerden çalışmaya gönüllü olarak katılan 42 kişiden oluşmaktadır. Hakemlerin bazı demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından oluşturulmuş 6 soruluk “Kişisel Bilgi Formu”, benlik saygısı düzeylerini belirlemek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ve Tukuş (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ve karar verme stillerini belirlemek için ise Mann ve ark. (1998) tarafından geliştirilmiş ve Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanmış “Melbourne Karar Verme Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için Statistical Packadge for Social Sciences (SPSS) 17.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Veri dağılımları Skewness-Kurtosis değerleri ile incelenmiş, veriler normal dağılım gösterdiğinden parametrik testlerden olan Pearson korelasyon testi, T- testi ve ANOVA testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi ise $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları, futbol branşında faal olarak görev yapan hakemlerin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında pozitif, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stilleri arsında ise negatif yönlü bir ilişki olduğunu ve yaş, medeni durum, klasman, eğitim durumu, hakemlik yapma süresi ve gelir değişkenleri açısından herhangi bir anlamlı farklılık oluşturmadığını göstermiştir. Sonuç olarak, hakemlerin benlik saygıları orta düzeydedir ve hakemler genellikle dikkatli karar verme stiline sahiptirler. Hakemlerin benlik saygıları arttıkça özsaygıları ve dikkatli karar verme durumları artmakta, kaçınan, erteleyici ve panik karar verme durumları ise azalmaktadır. Ayrıca yaş, medeni durum, klasman, eğitim durumu, hakemlik yapma süresi ve gelir değişkenleri benlik saygısı ve karar verme stilleri açısından herhangi bir anlamlı farklılık ifade etmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol hakemleri, Benlik saygısı, Karar verme stili, Özsaygı

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FOOTBALL REFEREES' SELF-ESTEEM AND DECISION-MAKING STYLES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES (DÜZCE EXAMPLE)

ABSTRACT

The study aims to examine the relationship between football referees' self-esteem and decision-making styles and these two facts in terms of various variables. For this purpose, the screening model, one of the quantitative research types, was chosen for the model of the study. The study group was; Among the active football referee in Düzce province, 42 volunteers participated in the study. Six questions “Personal Information Form” created by researchers to determine some demographic characteristics of referees, "Rosenberg Self-Esteem Scale" developed by Rosenberg (1965) and adapted to Turkish by Tukuş (2010) to determine self-esteem levels, and Mann et al to determine decision-making styles. (Melbourne) (Melbourne Decision Making Scale) developed by Deniz (2004) and adapted to Turkish by Deniz (2004). Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 17.0 was used for the analysis of the data. Frequency, percentage, average and standard deviation values were used in the analysis of the data. The data distributions were examined with Skewness-Kurtosis values since the data showed normal distribution, Pearson correlation test, T-test and ANOVA test, which are the parametric tests, were performed. Significance level was accepted as ($p < 0.05$). The findings of the research are positive between the self-esteem and decision-making styles of the referees active in the football branch; showed that there was a negative relationship between avoidant, procrastination and panic decision making styles and did not make any significant difference in terms of age, marital status, classification, educational status, time of arbitration and income. As a result, the self-esteem of the referees is moderate and the referees usually have a careful decision-making style. As the self-esteem of the referees' increases, their self-esteem and careful decision-making status increase, while avoidant, procrastination and panic decision-making decreases. In addition, age, marital status, classification, educational status, refereeing time and income variables do not represent any significant difference in terms of self-esteem and decision-making styles.

Keywords: Football referees, Self-esteem, Decision-making style, Self-esteem

1. GİRİŞ

Benlik kavramı, bireylerin kişiliğiyle ilgili kanıları ve kişinin kendisiyle ilgili görüş tarzından meydana gelir. Kısacası kişiliğin öznel yönünü ifade eder (Baymur, 1994). Benlik saygısı ise kişinin kendisini değerlendirmesini ve sonunda ulaşmış olduğu benlik kavramına onay vermesinden sonra ortaya çıkan kendini beğenme ya da kendinden memnun olma durumu olarak ifade edilir (Yavuzer, 2000).

Benlik saygısı yaşamın değeri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir (Flynn, 2005; Yigiter, 2013) ve ayrıca psikolojik olarak refahı ifade eder. Çünkü benlik saygısı bireyin kendine olan saygısının, özgüveninin, kendine değer vermenin ve çeşitli psikolojik değişkenlerin temel belirleyicilerinden birisidir (Güçray, 1989; Yigiter, Sarı, Oztan Ulusoy and Soyer, 2011). Ayrıca sağlıklı bir benlik saygısı, kişilerin psikolojik ruh hallerini olumlu yönde etkiler (Yigiter, 2019). Literatürde benlik saygısının ve ruh halinin önemi bu şekilde ifade edilmiştir ve spor organizasyonunu düzenleyenler tarafından müsabakayı yönetmeleri için seçilen ve müsabakayı yöneten, verilecek cezalarda, alınacak puanlarda, galibiyetlerde ve mağlubiyetlerde etkisi olan (Cengiz ve Pulur, 2004) hakemler için de kendine güven ve psikolojik iyi oluş, büyük bir öneme sahiptir.

Kişiler gün içerisinde önemli ya da önem ifade etmeyen birçok karar verirler ve gündelik yaşamlarında gerçekleştirdikleri her eylem öncesinde bir karar alırlar (Baron, 1995). Karar verme "Bir beklentiyi veya ihtiyacı karşılayacağı düşünülen bir olguya götürecek birçok yol olduğunda veya olgunun bir ihtiyacı gidermek için uygun bir hedef olup olmadığı net değilken yaşanan sıkıntı verici durumu giderici bir yönelme." olarak tanımlanır (Kuzgun, 2000). Hakemlik de, kısa bir sürede karar verme yeteneğini barındıran meslek gruplarından biri olarak bilinmektedir ve hakemler seçili branşın oyun kuralları ile uygulama alanında özel bir bilgiye sahip olan kişilerdir (Ekblom, 1994). Aynı zamanda hakemlerin verecekleri doğru ya da yanlış bir karar oyunun sonuçlarını direkt olarak etkileme gücüne sahiptir (Alemdaroğlu, 2011; Delextrat & Cohen, 2009).

Benlik saygısı ve karar verme ile ilgili gerekli literatür incelendiğinde, iki kavramın birbiri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Görevini yerine getirirken büyük bir baskı altında kalan hakemlik gibi bazı meslek grupları için kişinin kendine güveni ve saygısı, vereceği kararları etkileyebilecek önemli olgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor olgusu dünyada giderek büyüyen bir paydayı oluşturmaktadır. Spor ve sporcular bu payda içinde ne kadar ön plandalarsa, spor olaylarına yön veren hakemler de bir o kadar önem teşkil ederler. Bu öneme binaen, bireylerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile ilgili yapılmış birçok çalışma karşımıza çıkmaktadır: Afyon, Dalı, Metin ve Bingöl (2014), Bahadır ve Certel (2013), Çağlayan, Özbar, Türkmen ve Öntürk (2017), Erdoğan ve ark. (2015), Gülle, Çetin, Sarı ve Şeker (2017), Koçak ve Özbek (2010). Yapılmış çalışmaların çoğu futbol haricindeki diğer branşlar üzerindedir. Kimisi karar vermeyi ahlaki açıdan incelemiş, kimisi de klasmanlar ve diğer demografik özelliklerle. Bu çalışmada ise, daha geniş değişkenlerle iki olgu arasındaki ilişkiyi ve anlamlı ilişkileri sorgulamaya çalıştık ve yapılacak bu tür çalışmalara ihtiyaç duyulduğu açıktır. Hakemlerin kendilerine güvenleri ve psikolojik morallerinin iyi oluşu yani benlik saygıları, verecekleri kararlarda etkili olacaktır düşüncesi araştırmamızın önemini ifade etmektedir.

Araştırmanın amacı, futbol branşında faal olarak görev yapan hakemlerin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ve bu iki olguyu çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla yapılan çalışmada, çalışmaya katılan hakemlerin ölçek sorularını içtenlikle yanıtladıkları, araştırmanın örnekleminin evreni temsil ettiği ve ayrıca çalışmada kullanılan ölçeklerin hakemlerin benlik saygılarını ve karar verme stillerini ölçebilir niteliğe sahip olduğu varsayılmıştır. Araştırma bulgularından elde edilen veriler; kullanılan ölçekler ile Düzce ilinde ve futbol branşında faal olarak görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan hakemlerle sınırlandırılmıştır. Araştırmanın hipotezleri ise aşağıdaki gibidir:

1. Hakemlerin benlik saygıları ile özsayı ve dikkatli karar verme stilleri arasında pozitif; kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stilleri arasında ise negatif yönlü bir ilişki vardır.
2. Hakemlerin medeni durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
3. Hakemlerin klasmanları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
4. Hakemlerin yaşları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
5. Hakemlerin görev yapma süreleri ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

6. Hakemlerin eğitim durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
7. Hakemlerin gelir durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. MATERYAL METOD

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma; faal futbol hakemlerinin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ve bu iki olguyu çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

2.2. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli için nicel araştırma türlerinden olan tarama modeli kullanılmıştır.

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2019-2020 yılında Düzce ilinde ve futbol branşında faal olarak görev yapan 54 hakem oluştururken, örneklemini ise rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmış 42 hakem oluşturmuştur.

Tablo 1. Hakemlerin Çeşitli Demografik Özellikleri

Değişken	f	%	Değişken	f	%		
Yaş	18-20	8	19,0	Hakemlik Süresi	1-5	28	66,7
	21-23	9	21,4		6-10	9	21,4
	24-26	4	9,6		11-15	3	7,1
	27+	21	50,0		16+	2	4,8
Medeni Durum	Evli	15	35,7	Ekonomik Gelir	2020 TL ve altı	23	54,8
	Bekar	27	64,3		2021-3500 TL	7	16,7
Klasman	İl hakemi	31	73,8		3501-5000 TL	8	19,0
	Aday hakem	11	26,2		5001-7000 TL	4	9,5
Eğitim Durumu	Lise	8	19,0				
	Lisans	32	76,2				
	Yüksek Lisans	2	4,8				

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler araştırmanın amacına uygun olarak, araştırmacılar tarafından Düzce ilinde bulunan ve araştırmaya katılmaya istekli 42 faal hakeme “Kişisel Bilgi Formu, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ve Melbourne Karar Verme Ölçeği yüz yüze ve Google formlar vasıtasıyla uygulanmıştır.

2.5. Veri Toplama Araçları

Katılımcıların bazı demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından oluşturulmuş 6 soruluk “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Katılımcıların benlik saygısı düzeylerini belirlemek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ve Tukuş (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan 4’lü likert tipinde 10 maddelik “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. BSÖ’nün iç tutarlılık araştırmasında olumlu boyut, olumsuz boyut ve bütünsel Cronbach Alpha sayılarının sırasıyla 0,875; 0,853 ve 0,897 olduğu bulunmuştur (Tukuş, 2010). BSÖ’den elde edilecek olan puan 10 ile 40 arasında değişmektedir. Yüksek puanlar benlik saygısının yüksek olduğunu, düşük puanlar ise kişinin benlik saygısının düşük olduğunu göstermektedir (Rosenberg, 1965).

Katılımcıların karar verme stillerini belirlemek için ise Mann ve ark. (1998) tarafından geliştirilmiş ve Deniz (2004) tarafından Türkçeye uyarlanmış “Melbourne Karar Verme Ölçeği” kullanılmıştır. Melbourne Karar Verme Ölçeği iki kısma ayrılmaktadır. I. Kısım: Karar vermede özsaygıyı (kendine güven) belirlemeyi amaçlamaktadır. Altı maddeden oluşmakta ve üç maddesi düz, üç maddesi ters yönde puanlanmaktadır. Puanlama maddelere verilen “Doğru” yanıtı 2 puan, “Bazen Doğru” yanıtı 1 puan, “Doğru Değil” yanıtı 0 puan şeklinde yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan

12'dir. Yüksek puanlar karar vermede özsaygının yüksek olduğunun göstergesidir. II. Kısım ise 22 maddeden oluşmakta ve karar verme stillerini ölçmektedir. Dört alt faktörü bulunmaktadır. Bunlar:

Dikkatli Karar Verme Stili: Bireyin karar vermeden önce özenle gerekli bilgiyi araması ve alternatifleri dikkatlice değerlendirdikten sonra seçim yapma durumudur. Bu faktör altı madde (2, 4, 6, 8, 12, 16) ile ifade edilmiştir.

Kaçıngan Karar Verme Stili: Bireyin karar vermekten kaçınması, kararları başkalarına bırakma eğiliminde olması ve böylece sorumluluğu bir başkasına devrederek karar vermekten kurtulmaya çalışma durumudur. Bu faktör altı madde (3, 9, 11, 14, 17, 19) ile belirtilmiştir.

Erteleyici Karar Verme Stili: Bireyin kararı geçerli bir neden olmaksızın sürekli erteleme, geciktirme ve sürüncemede bırakma durumudur. Bu faktör, beş madde (5, 7, 10, 18, 21) ile ifade edilmiştir.

Panik Karar Verme Stili: Bireyin bir karar durumu ile karşı karşıya kaldığında, kendini zaman baskısı altında hissederek aceleci davranışlar sergileyip çabuk çözümlere ulaşma çabası durumudur. Bu faktör, beş madde (1, 13, 15, 20, 22) ile ifade edilmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik katsayıları $r=.68$ ile $r=.87$ arasında; iç tutarlılık katsayıları ise Karar vermede özsaygı. 72, dikkatli. 80, Kaçıngan. 78, Erteleyici.65, Panik. 71 şeklinde hesaplanmıştır. Karar verme ölçeğinin alt faktörleri arasındaki korelasyon katsayılarının ise .15 ile .71 arasında değiştiği hesaplanmıştır.

2.6. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi için Statistical Packadge for Social Sciences (SPSS) 17.0 paket programı kullanılmıştır. Yapılan normallik testi sonucunda benlik saygısı ve karar verme stillerine ilişkin elde edilen p değeri 0,05 ten büyük olduğu için parametrik testler ve verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Ayrıca Pearson korelasyon testi, T- testi ve ANOVA testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi ise $p<0,05$ olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

Futbol branşında faal olarak görev yapan hakemlerin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ve bu iki olguyu çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde, hakemlerin benlik saygılarının ve karar verme stillerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan istatistik testi, Pearson korelasyon testi, T- testi ve ANOVA testi sonuçlarına tablolar halinde yer verilmiştir.

Tablo 2. Hakemlerin Benlik Saygıları İle Karar Verme Stilleri Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Ait İstatistikler

Ölçek	N	Min	Maks	Ort	Ss
Benlik Saygısı	42	22,00	31,00	26,6667	2,12611
Özsaygı	42	6,00	12,00	10,2381	1,66469
Dikkatli	42	5,00	12,00	10,3571	1,99782
Kaçıngan	42	,00	10,00	3,4286	2,21021
Erteleyici	42	1,00	8,00	4,0714	1,95552
Panik	42	,00	9,00	4,6190	1,86040

Tablo 2 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir. Ayrıca, karar verirken özsaygılarının yüksek ve dikkatli karar verme stiline sahip oldukları belirlenmiştir. En uzak oldukları karar verme stili ise kaçıngan karar verme stilidir.

Tablo 3. Hakemlerin Benlik Saygıları İle Karar Verme Stilleri Arasındaki Pearson Korelasyon Analizi Tablosu

		Benlik Saygısı	Özsaygı	Dikkatli	Kaçıngan	Erteleyici	Panik
Benlik Saygısı	Korelasyon	1	,273	,247	-,067	-,246	-,201
	P		,080	,115	,671	,116	,201
	N	42	42	42	42	42	42

($p>0.05$).

Tablo 3 incelendiğinde, benlik saygısı puanları ile karar verme stilleri arasında anlamlı olmayan negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p>0.05$). Benlik saygısı ile özsaygı ve dikkatli karar verme stili arasında ise anlamlı olmayan pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stillerinin Medeni Durum Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Puan	Medeni Durum	N	Ort	Ss	Sd	T	p
Benlik Saygısı	Evli	15	26,4000	1,95667	40	-,601	,551
	Bekar	27	26,8148	2,23670			
Özsayı	Evli	15	9,6000	1,95667	40	-1,910	,063
	Bekar	27	10,5926	1,39392			
Dikkatli	Evli	15	10,4667	2,29492	40	,262	,795
	Bekar	27	10,2963	1,85669			
Kaçınan	Evli	15	3,4000	2,35433	40	-,062	,951
	Bekar	27	3,4444	2,17208			
Erteleyici	Evli	15	4,2667	2,15362	40	,478	,635
	Bekar	27	3,9630	1,87045			
Panik	Evli	15	4,5333	1,68466	40	-,220	,827
	Bekar	27	4,6667	1,98068			

(p>0.05).

Tablo 4 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile medeni durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur (p>0.05).

Tablo 5. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stillerinin Klasman Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Puan	Klasman	N	Ort	Ss	Sd	T	p
Benlik Saygısı	İl hakemi	31	26,4839	2,12714	40	-,934	,356
	Aday hakem	11	27,1818	2,13627			
Özsayı	İl hakemi	31	10,3548	1,60309	40	,759	,452
	Aday hakem	11	9,9091	1,86840			
Dikkatli	İl hakemi	31	10,3226	2,03940	40	-,186	,853
	Aday hakem	11	10,4545	1,96792			
Kaçınan	İl hakemi	31	3,2903	2,23895	40	-,676	,503
	Aday hakem	11	3,8182	2,18258			
Erteleyici	İl hakemi	31	4,1935	1,97348	40	,675	,504
	Aday hakem	11	3,7273	1,95402			
Panik	İl hakemi	31	4,6452	1,76160	40	,151	,881
	Aday hakem	11	4,5455	2,20743			

(p>0.05).

Tablo 5 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile klasmanları arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur (p>0.05).

Tablo 6. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stillerinin Yaş Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Puan	Yaş	N	Ort	Ss	F	p
Benlik Saygısı	18-20	8	27,0000	2,13809	,360	,782
	21-23	9	26,4444	2,55495		
	24-26	4	25,7500	1,50000		
	27+	21	26,8095	2,11232		
Özsayı	18-20	8	10,6250	1,06066	,612	,611
	21-23	9	10,2222	1,78730		
	24-26	4	11,0000	1,15470		
	27+	21	9,9524	1,88351		
Dikkatli	18-20	8	9,8750	2,58775	,287	,835
	21-23	9	10,3333	1,22474		
	24-26	4	11,0000	1,41421		
	27+	21	10,4286	2,18109		
Kaçınan	18-20	8	3,3750	1,59799	,013	,998
	21-23	9	3,4444	2,78887		
	24-26	4	3,2500	1,25831		
	27+	21	3,4762	2,40040		
Erteleyici	18-20	8	3,7500	1,83225	,598	,621
	21-23	9	4,2222	2,48886		
	24-26	4	3,0000	1,15470		
	27+	21	4,3333	1,90613		
Panik	18-20	8	4,2500	1,48805	,544	,655
	21-23	9	4,6667	1,93649		
	24-26	4	3,7500	2,06155		
	27+	21	4,9048	1,97243		

(p>0.05).

Tablo 6 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile yaşları arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur ($p>0.05$).

Tablo 7. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stilllerinin Hakemlik Süresi Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Puan	Hakemlik Süresi	N	Ort	Ss	F	p
Benlik Saygısı	1-5	28	26,8929	2,06091	,387	,763
	6-10	9	26,3333	1,58114		
	11-15	3	25,6667	4,04145		
	16+	2	26,5000	3,53553		
Özsaygı	1-5	28	10,1429	1,60357	,172	,915
	6-10	9	10,3333	2,12132		
	11-15	3	10,3333	1,52753		
	16+	2	11,0000	1,41421		
Dikkatli	1-5	28	10,3571	1,88982	,693	,562
	6-10	9	10,5556	1,87824		
	11-15	3	11,0000	1,73205		
	16+	2	8,5000	4,94975		
Kaçıngan	1-5	28	3,8571	2,39929	2,263	,097
	6-10	9	3,3333	1,22474		
	11-15	3	1,0000	1,00000		
	16+	2	1,5000	,70711		
Erteleyici	1-5	28	4,2500	2,04803	,387	,763
	6-10	9	3,8889	1,76383		
	11-15	3	3,0000	2,64575		
	16+	2	4,0000	,00000		
Panik	1-5	28	4,5357	1,85557	,201	,895
	6-10	9	4,7778	2,04803		
	11-15	3	4,3333	2,08167		
	16+	2	5,5000	2,12132		

($p>0.05$).

Tablo 7 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile hakemlik süreleri arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur ($p>0.05$).

Tablo 8. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stilllerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Puan	Eğitim Durumu	N	Ort	Ss	F	p
Benlik Saygısı	Lise	8	26,1250	,83452	1,082	,349
	Lisans	32	26,9063	2,34671		
	Yüksek Lisans	2	25,0000	,00000		
Özsaygı	Lise	8	10,8750	1,35620	2,255	,118
	Lisans	32	9,9688	1,69410		
	Yüksek Lisans	2	12,0000	,00000		
Dikkatli	Lise	8	9,7500	2,86606	,712	,497
	Lisans	32	10,4375	1,79493		
	Yüksek Lisans	2	11,5000	,70711		
Kaçıngan	Lise	8	4,2500	1,90863	,684	,497
	Lisans	32	3,2500	2,32795		
	Yüksek Lisans	2	3,0000	,00000		
Erteleyici	Lise	8	4,5000	2,00000	,229	,511
	Lisans	32	3,9688	1,95901		
	Yüksek Lisans	2	4,0000	2,82843		
Panik	Lise	8	4,3750	1,50594	,217	,806
	Lisans	32	4,7188	2,00378		
	Yüksek Lisans	2	4,0000	,00000		

($p>0.05$).

Tablo 8 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile eğitim durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur ($p>0.05$).

Tablo 9. Hakemlerin Benlik Saygılarının ve Karar Verme Stillerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Puan	Gelir	N	Ort	Ss	F	p
Benlik Saygısı	2020 TL ve altı	23	27,0000	2,35488	,799	,502
	2021-3500 TL	7	26,4286	1,71825		
	3501-5000 TL	8	26,6250	1,18773		
	5001-7000 TL	4	25,2500	2,87228		
Özsaygı	2020 TL ve altı	23	10,1304	1,35862	1,577	,211
	2021-3500 TL	7	11,2857	1,25357		
	3501-5000 TL	8	9,5000	2,56348		
	5001-7000 TL	4	10,5000	1,29099		
Dikkatli	2020 TL ve altı	23	10,3478	1,84905	,819	,491
	2021-3500 TL	7	10,1429	3,18479		
	3501-5000 TL	8	11,1250	,83452		
	5001-7000 TL	4	9,2500	2,06155		
Kaçıngan	2020 TL ve altı	23	3,5217	2,33296	1,062	,377
	2021-3500 TL	7	3,2857	2,28869		
	3501-5000 TL	8	4,1250	1,88509		
	5001-7000 TL	4	1,7500	1,70783		
Erteleyici	2020 TL ve altı	23	4,3043	2,09837	1,321	,282
	2021-3500 TL	7	4,1429	1,67616		
	3501-5000 TL	8	4,2500	1,83225		
	5001-7000 TL	4	2,2500	1,25831		
Panik	2020 TL ve altı	23	4,4783	1,99703	,111	,953
	2021-3500 TL	7	4,7143	1,11270		
	3501-5000 TL	8	4,7500	2,12132		
	5001-7000 TL	4	5,0000	2,16025		

($p>0.05$).

Tablo 9 incelendiğinde, hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile gelir durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki yoktur ($p>0.05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada amaç, futbol branşında faal olarak görev yapan hakemlerin benlik saygıları ile karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ve bu iki olguyu çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu bölümde de, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların ilgili literatür ile ilişkisi tartışılarak, yapılacak diğer araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Elde edilen verilere bakıldığında, araştırmaya katılan hakemlerin benlik saygısı düzeylerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Düşük ya da yüksek olmayan bir benlik saygısı düzeyinin hem düşük hem de yüksek benlik saygısına sahip bir bireyin sergileyebileceği davranışların her ikisini sergilemesi ihtimaller dahilindedir diye düşünülebilir. Buradan hareketle:

Araştırmanın 1. Hipotezi (Hakemlerin benlik saygıları ile özsaygı ve dikkatli karar verme stilleri arasında pozitif; kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stilleri arasında ise negatif yönlü bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan korelasyon testinin bulgusuna göre (Tablo 3), hakemlerin benlik saygıları ile özsaygı ve dikkatli karar verme stilleri arasında pozitif; kaçınan, erteleyici ve panik karar verme stilleri arasında ise negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklemektedir. Literatür incelendiğinde Burnett'in (1991), Deniz, Traş ve İlaslan'ın (2008), Ramanigopal'ın (2008) ve Yılmaz'ın (2011) araştırma bulguları da çalışmamızı destekler niteliktedir. Alan yazın incelendiğinde, benlik saygısı düzeylerinin, bireylerin verdikleri kararlarına saygı biçimlerini ve bir karar alırken kullandıkları stilleri etkilediği belirtilmiştir (Avşaroğlu ve Üre, 2007). Yapılan farklı çalışmalarda da yine benlik saygısının karar vermeyi etkilediği görülmüştür (Burnett,

1991; Burnett, Mann ve Beswick, 1989). Dolayısıyla, benlik saygısının karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 2. Hipotezi (Hakemlerin medeni durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 4), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile medeni durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından gerekli literatür incelendiğinde Çelikbaş, Özdemir ve Tatar (2019), Erdem ve Taşçı (2003), Yıldırım, Kırımoğlu ve Temiz (2010) gibi araştırmamıza paralellik gösteren çalışmalar mevcuttur. Yine aynı şekilde karar verme stilleri bakımından araştırmamıza benzer olan çalışmalar da (Şen, Özgen Narci ve Kalmuk, 2019) mevcuttur. Uzunoglu'nun (2008) ve Yerebatan ve Mungan Ay'ın (2019) çalışmalarında da araştırmamıza paralel olarak bekâr olan hakemlerin evli olan hakemlere göre puan ortalamaları genel olarak daha yüksektir. Alan yazında, evli kişilerin sorumluluklarının daha çok olması, bekârlara göre kaçınan karar verme ve panik karar verme stillerini daha da az kullandığını belirtilmiştir (Yerebatan ve Mungan Ay, 2019). Benlik saygısı bakımından araştırmamıza benzerlik göstermeyen Aydoğan (2016), Kamuk (2019), Saygılı, Kesecioğlu ve Kırıktaş (2015)'in yaptıkları çalışmalar da düşünüldüğünde, benlik saygısının evlilik ile doğrudan etkilenen bir faktör olup olmadığını anlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu bulgulardan hareketle, medeni durumun benlik saygısını ve karar verme stillerini doğrudan etkilemeyen bir olgu olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 3. Hipotezi (Hakemlerin klasmanları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 5), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile klasmanları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından gerekli literatür incelendiğinde araştırmamıza paralellik gösteren bir çalışma (Kamuk, 2019) mevcuttur. Bu bulgunun sebebi, hakemlerin uluslararası hakem olmaya çabalarken yaşamış olabilecekleri stres durumundan kaynaklandığı belirtilmiştir (Kamuk, 2019). Yine aynı şekilde karar verme stilleri açısından araştırmamıza benzer olan çalışmalar (Yerebatan ve Mungan Ay, 2019) mevcuttur. Literatürde hakemlerin klasmanlarına göre benlik saygıları ve karar verme stillerini inceleyen çalışmalar mevcuttur fakat hakemlerin klasmanları bu araştırma ile örtüşmediği için (uluslararası vs.) tartışmaya alınmamıştır. Bu bulgulardan hareketle, hakemlik klasmanının benlik saygısını ve karar verme stillerini doğrudan etkilemeyen bir olgu olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 4. Hipotezi (Hakemlerin yaşları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 6), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile yaşları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından literatüre göz atıldığında, araştırmamıza paralel farklı araştırma (Parlar ve Gençal Yazıcı, 2017; Turanlı, 2010) bulguları mevcuttur. Araştırma bulgularına benzerlik göstermeyen bir çalışma da (Aydoğan, 2016) mevcuttur. Karar verme stilleri açısından literatüre göz atıldığında yine çalışmamız bulgularına benzer araştırma bulguları (Göral, 2014; Yalçın, Soyer, Ramazanoğlu ve Aksu, 2016) mevcuttur. Ayrıca çalışmamıza yine paralel olarak daha büyük yaştaki hakemlerin karar vermede daha dikkatli olduğu görülmüş ve alan yazında da yaş ilerledikçe karar verme yeteneğinde artış meydana geldiği belirtilmiştir (Demirbaş, 1992). Farklı kültürlerde veya farklı branşlarda bulunan hakemlerin benlik saygıları ve karar verme stilleri literatürde farklılık göstermektedir. Bu bulgulardan hareketle, yaş unsurunun benlik saygısını ve karar verme stillerini doğrudan etkilemediği söylenebilir.

Araştırmanın 5. Hipotezi (Hakemlerin görev yapma süreleri ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 7), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile hakemlik yapma süreleri arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından literatür incelendiğinde, araştırmamıza benzer araştırma bulguları (Certel ve Bahadır, 2012; Reyhan ve Kolayış, 2019; Tiryaki, 2020) mevcuttur. Araştırmaya karar verme stilleri açısından bakıldığında da yine bulgularımızı destekler nitelikte farklı araştırma bulguları (Kırgil, 2015) mevcuttur. Yerebatan ve Mungan Ay'ın (2019) çalışmasında kaçınan karar verme stili hariç diğer alt faktörlerde ve Yalçın, Soyer, Ramazanoğlu ve Aksu'nun (2016) çalışmasında dikkatli karar verme alt boyutu haricindeki diğer alt faktörlerde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu çalışmaların bulguları araştırmamızı destekler niteliktedir. Diğer faktörler ise çalışmamız bulguları ile uyum

göstermemektedir. Bu farklılıkların sebebinin farklı branşlardan veya kültürler içinden seçilen örneklem sebebiyle olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın 6. Hipotezi (Hakemlerin eğitim durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 8), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile eğitim durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından literatüre göz atıldığında, araştırmamıza benzer olan farklı araştırma bulgularının (Aydoğan, 2016; Kamuk, 2019; Parlar ve Gençal Yazıcı, 2017) olduğu görülmektedir. Karar verme stilleri açısından bakıldığında da yine araştırmamızı destekleyen farklı bir çalışma (Vural, 2013) mevcuttur. Kırimoğlu, Zorba, Zorba ve Dikkaya'nın (2017) çalışmasında, dikkatli karar verme stili alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu yönden, çalışmanın araştırma bulgularımızla paralel olduğu söylenebilir. Yalçın, Soyer, Ramazanoğlu ve Aksu'nun (2016) çalışma bulguları ise araştırmamıza paralellik göstermemektedir. Tüm bu bulgular dikkate alındığında, eğitim durumunun farklı mesleklerdeki veya branşlardaki bireylerin benlik saygılarını ve karar verme stillerini doğrudan etkilemediği söylenebilir.

Araştırmanın 7. Hipotezi (Hakemlerin gelir durumları ile benlik saygıları ve karar verme stilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.) doğrultusunda yapılan testin bulgusuna göre (Tablo 9), hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri ile gelir durumları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Elde edilen bu bulgu araştırmanın hipotezini desteklememektedir. Benlik saygısı açısından literatüre göz atıldığında, araştırmamıza paralel bulgular elde eden farklı araştırmaların da (Kamuk, 2019; Parlar ve Gençal Yazıcı, 2017) mevcut olduğu görülmektedir. Hakemlerin karar verme durumlarına gelir değişkeni açısından bakıldığında da yine çalışmamız bulgularını destekleyen farklı çalışma bulguları da (Kıloğlu, 2017; Kırgil, 2015) literatürde mevcuttur. Tüm bu bulgulardan hareketle, gelir durumunun hakemlerin benlik saygılarını ve karar verme stillerini doğrudan etkilemediğini söylenebilir.

Araştırmanın sonucu, hakemlerin benlik saygılarının orta düzeyde ve hakemlerin genellikle dikkatli karar verme stiline sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır. Diğer yandan, hakemlerin benlik saygıları arttıkça özsaygıları ve dikkatli karar verme durumları artmakta; kaçınan, erteleyici ve panik karar verme durumları ise azalmaktadır. Ayrıca yaş, medeni durum, klasman, eğitim durumu, hakemlik yapma süresi ve gelir değişkenleri hakemlerin benlik saygısı ve karar verme stilleri açısından herhangi bir anlamlı farklılığa neden olmamaktadır.

5. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak gelecekte yapılacak çalışmalar için şu öneriler getirilebilir:

- Daha geniş örneklem gruplarıyla çalışılabilir,
- Farklı illerdeki ve farklı branşlardaki hakemlerin benlik saygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiler incelenebilir,
- Araştırmalarda daha fazla değişken kullanılıp daha fazla hipotez oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

AFYON, Y. A., DALLI, M., METİN, S. C. & BİNGÖL, R. (2014). Investigation of Decision Making and Problem Solving Abilities of Amateur Sportsmen During the Competition. *Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences*, 8(2), 251-257.

ALEMDAROĞLU, B. U. (2011). *Basketbolda Farklı Oyuncu Sayılarıyla Oynanan Yarı Saha ve Tam Saha Oyunlarına Verilen Fizyolojik Cevapların Karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

AVŞAROĞLU, S. & ÜRE, Ö. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı, Karar Verme ve Stresle Başa Çıkma Stillerinin Benlik Saygısı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 85-100.

AYDOĞAN, H. (2016). Profesyonel Futbolcuların Benlik Saygılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*. 4(SI 1), 278-290.

- BAHADIR Z. & CERTEL Z. (2013). Evaluation of Life Satisfaction, Self-Esteem in Decision-Making and Decision-Making Styles of Weightlifting Referees. *Ovidius University Annals, Series Physical Education And Sport / Science, Movement and Health*, (13), 582-587.
- BARON, R. A. (1995). *Psychology*. Third Edition. A Simon & Schuster Company MA.
- BAYMUR, F (1994). *Genel psikoloji*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- BURNETT, P.C. (1991). Decision-Making Style and Self-Concept. *Australian Psychologist*, (26), 55-58.
- BURNETT, P. C., MANN, L. & BESWICK, G. (1989). Validation of The Flinders Decision Making Questionnaire on Course Decision Making by Students. *Australian Psychologist*. (24), 285-292.
- CENGİZ, R. & PULUR, A. (2004). Futbol Hakemlerinin şiddet olaylarına bakış açıları üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (1), 27-33.
- CERTEL, Z. & BAHADIR, Z. (2012). Takım Sporunu Yapan Sporcularda Benlik Saygısı ve Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı İlişkisinin İncelenmesi. *Selçuk University Journal of Physical Education and Sport Science*, 14(2), 157-164.
- ÇAĞLAYAN, A., ÖZBAR, N., TÜRKMEN, N. & ÖNTÜRK, Y. (2017). Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Ahlakî Karar Alma Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 10(18), 20-42.
- ÇELİKBAŞ, B., ÖZDEMİR, H. & TATAR, A. (2019). Investigating the Role of the Five Factor Model of Personality in Predicting Self-Esteem in Young Adults. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 2(2), 281-296.
- DELEXTRAT, A. & COHEN, D. (2009). Strength, power, speed, and agility of women basketball players according to playing position. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 23(7), 1974-1981.
- DEMİRBAŞ, H. (1992). *Suçlu ve Suçlu Olmayan Ergenlerin Karar Verme Davranışlarının Karşılaştırılması*. Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DENİZ, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı, Karar Verme Stilleri ve Problem Çözme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(15), 25-35.
- DENİZ, M. E., TRAŞ, Z. & İLASLAN, Ö. (2008). Self esteem and decision making: a research on university students. *11th International Conference On Further Education In The Balkan Countries*.
- EKBLOM, B. (1994). *Handbook of Sports Science and Football*. Blackwell Scientific Publication, Oxford.
- ERDEM, M. & TAŞÇI, N. (2003). Tüberküloz Hastalarında Benlik Saygısı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 51(2), 171-176.
- ERDOĞAN, B. S., ŞAHİN, A., ALDEMİR, Y. G., ERAVŞAR, H., BİNGÖL, E. & ŞAHAN, H. (2015). Analyzing the Correlation between Dealing with Stress and Self-Esteem of the Participants Who Are 25 Years Old and Younger. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(1), 76-85.
- FLYNN, C. (2005). *Self-esteem level, lability and depressive symptoms in late adolescent and young adulthood*. Unpublished doctoral dissertation, Vanderbilt University, Nashville, TN.
- GÖRAL, K. (2014). *Futbol Antrenörlerinin Yeterlilikleri, Karar Verme Stratejileri ve Takım Performansları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- GÜÇRAY, S. (1989). *Çocuk yuvasında ve ailesi yanında kalan 9 -11 yaş çocukların öz-saygı gelişimini etkileyen bazı faktörler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- GÜLLE, M., ÇETİN, M. Ç., SARI, İ. & ŞEKER, R. (2017). Assessment of the Correlation between Self-esteem in Decision-Making and Decision-Making Styles of Football Referees in terms of Their Refereeing Experience and Violence Perceptions. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 5(3),112-123.
- KAMUK, Y. U. (2019). Badminton Hakemlerinin Kendini Sabotaj ve Benlik Saygısı Düzeyleri. *Journal of Global Sport and Education Research*, II (2),22-36.
- KILOĞLU, M. (2017). *Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerine (TOHM) Devam Eden Sporcuların Karar Verme Stilllerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- KIRGİL, F. (2015). *Beden Eğitimi Öğretmenleri ile Farklı Branş Öğretmenlerinin Karar Verme ve Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- KIRIMOĞLU, H., ZORBA, E., ZORBA, H. N. & DİKKAYA, S. (2017). Türkiye Basketbol Federasyonu klasman hakemlerinin karar verme stillerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2788-2796. doi:10.14687/jhs.v14i3.4627.
- KOÇAK, F. & ÖZBEK, O. (2010). Decision Making Self-Esteem and Decision Making Styles of Turkish Tennis Referees. *Ovidius University Annals, Series Physical Education And Sport / Science, Movement And Health*, 2, 494-496.
- KUZGUN, Y. (2000). *Meslek danışmanlığında kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MANN, L., RADFORD, M., BURNETT, P., FORD, S., BOND, M., LEUNG, K., NAKAMURA, H. VAUGHAN, G. & YANG, K. S. (1998). Cross-Cultural Differences in Self-Reported Decision-Making Style and Confidence. *International Journal of Psychology*, 33(5), 325-335.
- PARLAR, H. & GENÇAL YAZICI, S. (2017). Evli ve Bekar Yetişkinlerin Genel Öz-Yeterlik ve Benlik Saygılarının İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(31), 207-247.
- RAMANIGOPAL, C. S. (2008). Self-Esteem and Decision Making Styles of School Teachers. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 34(1), 145-150.
- REYHAN, S. & KOLAYIŞ, H. (2019). Profesyonel Liglerde Görev Yapan Futbol Hakemlerinin Hakemlik Deneyimlerine Göre Benlik Saygısı, Kaygı ve Mesleki Doyum Düzeylerinin İncelenmesi (11. Bölge Örneği). *KOSBED*, 37, 161-172.
- ROSENBERG, M. (1965). *Society And The Adolescent Self-İmage*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- SAYGILI, G., KESEÇİOĞLU, T. İ. & KIRIKTAŞ, H. (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 210-217.
- ŞEN, N., ÖZGEN NARCI, H. & KALMUK, G. (2019). İl Düzeyinde Görev Yapan Kamu Sağlık Yöneticilerinin Karar Verme Stilleri ve İlişkili Faktörlerin Araştırılması. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 22(1), 73-96.
- TİRYAKI, K. (2020). Amatör futbolcuların benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi: düzce ili örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(51), 482-488.
- TUKUŞ, L. (2010). *Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeği-Kısa Formu Türkçe Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması*. Kocaeli Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi. Kocaeli.
- TURANLI, P. (2010). *Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu İle Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi. İstanbul.
- UZUNOĞLU, Ö. (2008). *Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stilllerinin Klasmanlarına ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- VURAL, M. (2013). *Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatında Görev Yapan Spor Yöneticilerinin Düşünme ve Karar Verme Stilllerinin İncelenmesi*. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- YALÇIN, İ., SOYER, F., RAMAZANOĞLU, F. & AKSU, A. (2016). Futbol Hakemlerinin Karar Verme ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5681-5692. doi:10.14687/jhs.v13i3.4280.
- YAVUZER, H. (2000). *Okul Çağı Çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YEREBATAN, Z. & MUNGAN AY, S. (2019). Basketbol Klasman Hakemlerinin Karar Verme Stilleri Düzeylerinin Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science*, 6 (36), 582-596.
- YILDIRIM, Y., KIRIMOĞLU, H. & TEMİZ, A. (2010). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi (Hatay İl Örneği). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12 (1), 29-35.
- YILMAZ, A. S. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı ve Karar Verme Stilllerinin Benlik Saygısı ve Utangaçlık Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- YİĞİTER, K. (2013). The Examining Self-Esteem and Preferences of Turkish University Students in Relation to Sport and Social Activity. *International Journal Of Scientific Research*, 2(5), 528-530.
- YİĞİTER, K. (2019). Attention, Self-Esteem and Their Relationship With Sport Branches. *Sport Sciences Research Papers*, 95-103.
- YİĞİTER, K., SARI, İ., ÖZTAN ULUSOY, Y. & SOYER, F. (2011). Examining The Effect of Recreational Activities on University Students' self-Esteem. *Sport Scientific and Practical Aspects*, 8(2), 15.